

**Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK**

Side 1 av 6

Dokumentplassering:

**II.MSK.Rad SSK.2.6-1**

Godkjent dato:

**14.11.2024**

Gyldig til:

**14.11.2026**

Dato endret:

**14.11.2024**

Revisjon:

**11.00**

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd  
DISTRIBUSJONSLISTE: EK, Eventuelt hvor godkjent papirversjon finnes.  
ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Les som ny etter DIPS Arena

## Omfang

Gjelder alle ansatte ved Radiologisk avdeling SSK som håndterer prøvemateriale fra intervensjoner gjort i avdelingen.

## Hensikt

Sikre god og enhetlig håndtering, oppbevaring og levering av prøvemateriale. Prøvetaking skal utføres på en måte som ivaretar prøvenes kvalitet.

## Utførelse

Selve prøvetakingen utføres av radiolog, men dette kan delegeres til assisterende radiograf.

Prøvemedium velges ut fra aktuell rekvisisjon.

Overføringen av prøvemateriale til prøvemedium gjøres under rene forhold for å unngå kontaminering. Bruk rene hansker. Ikke berør sprøyten på enden.

Ved vakuumbeholder (blodkultur og prøverør) skal det benyttes én steril opptrekkskanyle for overføring per glass.

## Ansvar

Det er henvisende lege sitt ansvar å sende korrekt utfylt rekvisisjon til prøvetaking i forbindelse med undersøkelser/intervensjoner.

Radiologisk avdeling skal sørge for at rekvisisjonen foreligger før pasienten tas ned til undesøkelse.

Dersom utførende radiolog ønsker prøvetaking, og det ikke er rekvirert av henvisende lege, er det utførende radiolog sitt ansvar å opprette rekvisisjon.

Radiologisk avdeling skal sørge for at faktisk prøvetakingstidspunkt stemmer, og endre dette ved behov.

## Nyttige lenker (Altoportalen)

[Bestille blodprøver](#)

[Bestille prøver til patologiundersøkelser](#)

[Bestille mikrobiologiske undersøkelser](#)

[Redigere bestilling](#)

[Skrive ut labetiketter](#)

Utarbeidet av: <b>Elise Roysdatter</b>	Fagansvarlig: <b>Birger Breivik</b>	Godkjent av: <b>Heidi Kollstad</b>	Verifisert av: <b>□</b>
---	--	---------------------------------------	----------------------------

		<b>Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK</b>			<b>Side: 2</b> <b>Av: 6</b>
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.6-1	Utarbeidet av: Elise Roysdatter	Fagansvarlig: Birger Breivik	Godkjent dato: 14.11.2024	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 11.00







Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd

## Hvordan lese rekvisisjoner og velge prøvemedium/prøveglass

Eks: Pleuravæske til biokjemi

Ø-hjelp	Analyse	Materiale	Lok/Pos	Resultat/mengde	Enhet	Referanseområde	Merknad	T
	Pv-pH i pleuravæske							
	Pv-Leukocytter i pleuravæske				G/L			
	Pv-Kolesterol i pleuravæske				mmol/L			
	Pv-Triglyserider				mmol/L			
	Pv-LD i pleuravæske				U/L			
	Pv-Totalprotein i pleuravæske				g/L			
	Pv-Amylase, pankreas, pleurav.				U/L			
	Pv-Lipase, pleuravæske				U/L			
	Pv-Albumin i pleuravæske				g/L			
	Pv-Ferritin i pleuravæske				ug/L			
	Pv-Glukose i pleuravæske				mmol/L			

Klikk deg inn på prøvetaking, og du vil se dette bildet:

<input checked="" type="checkbox"/>	<b>EDTA-rør MedBio Pleuravæske Hematologi - Pleuravæske</b>  Smitte: vet ikke Vendes 8-10 ganger. Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking. <a href="#">Pv-Leukocytter i pleuravæske</a>	<b>Antall etiketter</b> Skrevet ut 1 - + 0 <b>Faktisk prøvetidspunkt</b> 13. nov 2024 kl 23:59 
<input checked="" type="checkbox"/>	<b>Sterilt rør MedBio Pleuravæske Cobas - Pleuravæske</b>  Smitte: vet ikke Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking. <a href="#">Pv-Triglyserider</a> <a href="#">Pv-Kolesterol i pleuravæske</a> <a href="#">Pv-LD i pleuravæske</a> <a href="#">Pv-Totalprotein i pleuravæske</a> <a href="#">Pv-Amylase, pankreas, pleurav.</a> <a href="#">Pv-Lipase, pleuravæske</a> <a href="#">Pv-Albumin i pleuravæske</a> <a href="#">Pv-Ferritin i pleuravæske</a> <a href="#">Pv-Glukose i pleuravæske</a>	<b>Antall etiketter</b> Skrevet ut 1 - + 0 <b>Faktisk prøvetidspunkt</b> 13. nov 2024 kl 23:59 
<input checked="" type="checkbox"/>	<b>Heparinisert Blodgassprøyte MedBio pH måling - Pleuravæske</b>  Smitte: vet ikke Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking. <a href="#">Pv-pH i pleuravæske</a>	<b>Antall etiketter</b> Skrevet ut 1 - + 0 <b>Faktisk prøvetidspunkt</b> 13. nov 2024 kl 23:59 

Prøvemateriale skal altså legges på EDTA-rør, sterilt rør og heparinisert blodgassprøyte.

 SØRLANDET SYKEHUS	<b>Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK</b>				Side: 3 Av: 6
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.6-1	Utarbeidet av: Elise Roysdatter	Fagansvarlig: Birger Breivik	Godkjent dato: 14.11.2024	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 11.00



Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd

Eks: Aspirat til Mikrobiologi (dyrkning)

<u>Undersøkelse/funn</u>	<u>Resultat/mengde</u>	<u>Enhet</u>	<u>Ekstern status</u>	<u>Merknad</u>	<u>Tilleggsinformasjon</u>	<u>Akkreditert</u>
Aspirat Annet						
<b>Us-Aerob dyrkning</b>						
<b>Us-Aerob anriket dyrkning</b>						
<b>Us-Anaerob anriket dyrkning</b>						
<input checked="" type="checkbox"/>	<b>Universalbeholder + aerob/anaerob blodkulturflasker - Aspirat Annet</b>  Smitte: vet ikke NB! Ved lite materiale ta penselprøve. <a href="#">Us-Bakterier dyrkning-Aspirat-steril beholder</a> <a href="#">Us-Aerob anriket dyrkning (Bactec)-Aspirat</a> <a href="#">Us-Anaerob anriket dyrkning (Bactec)-Aspirat</a>				<b>Antall etiketter</b> Skrevet ut 3 - + 0 <b>Faktisk prøvetidspunkt</b> 13. nov 2024 kl 23:59 	

Prøvemateriale skal altså legges på universalbeholder og blodkulturflasker. OBS dersom det ikke er nok materiale til universalbeholder, benyttes penselprøve. Bruk da etiketten som tilhører universalbeholderen. Dersom det er svært sparsomt materiale, endre rekvisisjonen til penselprøve og ta kun dette.

Eks pleuravæske til mikrobiologi:

<u>Undersøkelse/funn</u>	<u>Resultat/mengde</u>	<u>Enhet</u>	<u>Ekstern status</u>	<u>Merknad</u>	<u>Tilleggsinformasjon</u>	<u>Akkreditert</u>
Pleuravæske						
<b>Us-Aerob dyrkning</b>						
<b>Us-Anaerob dyrkning</b>						
<input checked="" type="checkbox"/>	<b>Universalbeholder u/tilsetning - Pleuravæske</b>  Smitte: vet ikke <a href="#">Us-Bakterier dyrkning Pleuravæske</a> <a href="#">Us-Anaerob dyrkning, bakterier-Pleuravæske</a>				<b>Antall etiketter</b> Skrevet ut 1 - + 0 <b>Faktisk prøvetidspunkt</b> 13. nov 2024 kl 23:59 	

Prøvemateriale skal legges på en universalbeholder u/tilsetning, altså et universalglass.

		<b>Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK</b>			<b>Side: 4</b> <b>Av: 6</b>
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.6-1	Utarbeidet av: Elise Roysdatter	Fagansvarlig: Birger Breivik	Godkjent dato: 14.11.2024	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 11.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd

## Etiketter:

Etikettene er lagd for å hjelpe oss å legge prøvemateriale på riktig prøvemedium med korrekt merking.

Venstre side er et hjelpepanel som forteller hvilket glass den skal på, og andre instruksjoner (se EDTA).

Høyre side skal klistres på aktuelt prøvemedium.

Unntak for etiketter til patologi. Her står det kun histologi/cytologi beholderetikett.









Eks:

Kristiansand – RAD Steril Heparinisert Blodgassprøyte Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking.	210164–00952      82053143 Testpasient Dottno, Finn BIRBRE–SS      13.11.24      MAN.BEH  Heparinisert Blodgassprøyte MedBio pH måling PVPH
Kristiansand – RAD Sterilt rør, hvit kork Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking.	210164–00952      82053143 Testpasient Dottno, Finn BIRBRE–SS      13.11.24  Sterilt rør MedBio Pleuravæske Cobas PVTD, PVKOL, PVLG, PVTP, PVPAMY, PVLIP, PVALB, PVFERB, PVPH
Kristiansand – RAD EDTA–rør, lilla kork Vendes 8–10 ganger. Prøven må leveres laboratoriet umiddelbart etter prøvetaking.	210164–00952      82053143 Testpasient Dottno, Finn BIRBRE–SS      13.11.24      MAN.BEH  EDTA–rør MedBio Pleuravæske Hematologi PVLPK

 SØRLANDET SYKEHUS	<b>Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK</b>				Side: 5 Av: 6
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.6-1	Utarbeidet av: Elise Roysdatter	Fagansvarlig: Birger Breivik	Godkjent dato: 14.11.2024	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 11.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd

## Transportmedium/Prøvemedium/Prøveglass

Navn i DIPS Arena	Alternativt navn	Bilde
Swabpensel blå eller lilla kork	Transwab	
Universalbeholder På etikett: Universalbeholder Eller Universalbeholder u/tilsetning	Universalglass	
Aerob/anaerob blodkulturflasker  På etikett: aerob/anaerob	Blodkultur, baktus, dyrkning	
Uringlass m/borsyre 4ml, orange kork	Prøverør med borsyre	
EDTA-rør MedBio  På etikett: EDTA-rør, lilla kork	EDTA	
Sterilt rør Medbio  På etikett: Sterilt rør, hvit kork	Sterilt prøverør	
Heparinisert Blodgassprøyte MedBio pH måling  På etikett: Steril heparinisert blodgassprøyte	Blodgass	
<b>PATOLOGI</b>		
Histologi beholderetikett	Formalin	
Cytologi beholderetikett	Transportboks for objektglass eller Universalglass for cytologi av sterile væsker	HUSK fødselsnummer og navn/initialer på objektglassene

 SØRLANDET SYKEHUS	<b>Prøvetaking UL/CT/RTG/MR - Radiologisk avdeling SSK</b>				Side: 6 Av: 6
Dokumentplassering: II.MSK.Rad SSK.2.6-1	Utarbeidet av: Elise Roysdatter	Fagansvarlig: Birger Breivik	Godkjent dato: 14.11.2024	Godkjent av: Heidi Kollstad	Revisjon: 11.00

Medisinsk serviceklinikk/Radiologisk avdeling SSK/Pasienter og brukere/Ultralyd

## Generell informasjon

**Alle prøver skal leveres til prøvemottak så fort som mulig. Prøver skal aldri sendes med pasienten til avdeling. Prøver skal aldri stå igjen på lab.**

Prøveglass/holder objektglass **skal** ha etiketter tilknyttet rekvisisjonen.

Sjekk **alltid** pasientens fødsels- og personnummer før etikett settes på prøveglass eller beholder for objektglass. Det er prøvetagende lege OG assisterende tekniker/radiograf sitt ansvar å sørge for at riktig prøve er merket med riktig ID.

### Prøver tatt på ordinær dagtid (0800-1530 man-fre)

Histologiske og cytologiske prøver leveres hos patologisk prøvemottak i 1.etg (ringeklokke for prøvemottak). Alle andre prøver leveres hos medisinsk biokjemi i 2.etg.

### Prøver tatt på vakt (kveld/helg)

Etter kl. 1530 på kveld og i helger, leveres alle prøver til Medisinsk Biokjemi i 2.etg.

(Vaktpersonalet på med.bio går vaktrunder kl 0800, 0930, 1200, 1530, 1930, 2130 og er da ikke tilgjengelig for mottak. Planlegg derfor prøvetaking utenom disse tidspunktene for å unngå at prøvemateriale forringes)

### Prøver tatt utenfor avdeling (på stue)

Radiologisk avdeling tar selv med aktuelle prøveglass og tilhørende etiketter, og leverer prøvene selv til prøvemottak.

### OBS informasjon om biopsier:

Biopsier som tas i forbindelse med kreftutredning skal ofte videre til molekylærbiologiske undersøkelser (sendes til annet sykehus). Disse biopsiene må ikke fikseres i mer enn 24 timer.

Lang fikseringstid kan medføre dårlig DNA kvalitet; man bør derfor *unngå* prøvetakning på fredager eller like før høytidsdager. Prøver som må tas på fredager, **må** leveres hos patologen **før kl 10.30**.

**Prøver til mikrobiologi og biokjemi leveres hos prøvemottak i 2 etg på medisinsk biokjemi. Prøver til patologi leveres hos prøvemottak i 1 etg hos patologi. Etter kl 1530 leveres alle prøver hos prøvemottak på medisinsk biokjemi.**